

Heilige Stätten

Geschiedenis.

Goenen vindt het saai, maor het hef mien grote interesse.

Dat komp van mien va.

Hij wus veul en kun mooi vertellen.

Toen het vestingstadtie Bourtange weur restaureerd in de jaren '60 nam hij mien breur en mij met naor de warkzaamheden. Pa zette Henk op een kanon op de vestingwal en zee: "Stel die ies veur: dan kwaam' daor de Spanjaarden an en dan stunnen ze ze hier op te wachten...."

Op vekaansie in Duutslan klömmen wij op een muur van de Sababurg, ok wel Dornröschenschloss nuumd. "Stel die es veur dat de edelvrouwe veur dat raam zat te borduren."

Stunnen wij bij een hunebed, dan vertelde hij dat dat vrogger bedekt was met zaand en dat het dan een soort hol was waor de urnen in stunden.

"Stel die ies veur: dan leup daor zo'n begrafenis stoet. Dan weur de overledene eerst verbrand, ze deuden de as in zo'n pottie en dan muchten allent de oldsten van het volk naor binnen um de urn bij te zetten."

Bere-interessant vunnen wij as kinder.

Hij nam ons met naor de mummies in Wiewerd, naor het Planetarium in Franeker, naor de Menkemaborg in Uuthuizen, naor verschillende musea en altied waren daor de verhaolen.

Hij warkte op de stienfebriek van Roelfsema in Hoogersmilde. Daor zeefden ze het gele zaand dat ze opzeugen en in die zeef vun mien va van alles; fossielen, zoas een verstiend zeeëgeltie, maor ok stukkies barnstien en hiel soms een klein gebruuksveurwarp uut de préhistorie.

Van hum kreeg ik ooit een stuk stien, waor wat in karfd was.

"Leg dit ies in dien haand. Stel die es veur: duuzenden jaor'n leden hef ok iene dit in de haand'n had. Hef probeerd um d'r wat in te karven."

Hij kwam al in 2008 uut de tied, maor in 2022 bepaolde hij zölfs nog de plek waor wij hen gungen op vekaansie.

Dat kwam zo: toen mien olders allebei overleden waren nam ik al heur fotoalbums met. In het jaor 1966 waren ze op vekaansie in Visbek (in de buurt van Oldenburg) west en ik vun een zwart-wit foto van pa: hij stun bij het hunebed 'de Visbeker Braut en Brautigam'

"Daor wil ik nog graag ies hen" zee ik tegen Gerard "kieken of ik dat hunebed kan terugvinden."

Toen wij bij de Brautigam stunnen vreugen wij oons of "Waor zol die foto nummen wezen?" De iene stien was niet hoog genug, de aandere stun de verkeerde kaante op en ok ten opzichte van mekaar klopten de stienen niet. Wij zöchten verder en kwamen bij de Braut. Toen wij dat vunnen haaren zagen wij het drekt: hier is het.

56 jaar later maakte Gerard op precies dezelfde plek een foto van mij. Hunebedden hebt voor mij altijd al een bijzondere betekenis. In Duitsland nuemt ze een plek 'eine heilige Stätte'; de sfeer rondom dit hunebed, waar wij helemaal omheen lepen en in de middagzonne op een bankje zaten zal ik nooit weer vergeten. Ik kwam er bijna niet meer toe om op fietse te stappen, het leek wel alsof mij daar wat vastheul.

Gerard heb op zijn dag engelengeduld. Giet dapper met mij op zoek naar weer een ander hunebed, maak foto's en laat mij mijn gang gaan. Heb zien blikkie drinken al lang op als ik eindelijk met de verzuchting "oh, wat mooi weer..." naast hem op het bankje gaan zitten. Als hij dan uiteindelijk op fietse stapt dan weet ik: het heb lang genoeg duurd.

Heilige Stätten.

Heilige plekken.

Bin ik aan altijd Nederlands nuchter, bij zijn hunebed "is wat".

Bij deze alle stenen in Visbek was nog een heel klein stukkie Pa.

Hij ligt begraven op het kerkhof in Hoogersmilde.

Zo nou en dan gaat wij daar eens heen en maakt de grafstenen schoon.

Maar voor mij is mijn vader daar niet onder die stenen.

Hij is er in een streekmuseum in Noord Duitsland bij een tentoonstelling van archeologische vondsten van de Nedersaksische cultuur.

Hij zit in mijn achterheufd als ik met mijn breur in Deventer bij een Vikingwal uit de 11^e eeuw sta.

Hij keek met mij met als ik midden in Wenen op de fundamenten van een Romeinse muur keek.

En bij de Braut in Visbek was er even heel dichtbij.

In onze slaapkamer stiet een foto van vader.

Het zeeëgeltje ligt er bij, een stukkie barnsteen en het stukkie gereedschap.

'Stel die er voor....'

Ik hoor het hem nog zeggen.

Maart 2025

Ada Waninge-Vrieswijk